

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København

Den 7. november 2023

Dansk Erhvervs høringssvar vedrørende forslag til Kommissionens meddelelse om en Vindenergi-pakke

Dansk Erhverv takker for muligheden for at afgive høringssvar til EU-Kommissionens meddelelse om en Vindenergi-pakke.

Kort opsummeret anser Dansk Erhverv følgende tre elementer som de vigtigste hensyn og hovedpunkter, der bør være i Vindenergi-pakken

- *Handling, der virker i praksis:* Det er helt afgørende, at Vindenergi-pakken fører til, at der bliver sat flere vindmøller op i EU. Udbygningen skal accelereres, og der skal sikres rammevilkår, der understøtter en sund europæisk vindindustri.
- *2. FDI-screeninger på havvindsudbud:* Den geopolitiske virkelighed har ændret sig. Der er behov for at tage sikkerheden omkring den europæiske energiinfrastruktur dybt alvorligt. Derfor bør bl.a. Foreign Direct Investment-regulering benyttes som et aktivt redskab ved havvindudbud.
- *3. Et europæisk statsstøtteræs skal undgås:* Ingen vinder ved et løbsk statsstøtteræs. Dansk Erhverv opfordrer derfor til, at medlemsstaternes evt. brug af statsstøtte bliver koordineret landene imellem, og at den bliver afgrænset, målrettet og midlertidig.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv anser meddelelsen til Vindenergi-pakke for at være et vigtigt første skridt til at sikre en stærk europæisk vindindustri. Aktuelt er Europas vindindustri udfordret af høje omkostninger, inflation, lav rentabilitet i statslige udbud og unfair konkurrence fra statsstøttede vindproducenter fra tredjelande. Der skal derfor hurtigst muligt sikres fair og ordentlige rammevilkår, der understøtter en rentabel og levedygtig værdikæde for vindenergi på tværs af EU.

Overordnet vurderer Dansk Erhverv, at meddelelsen til Vindenergi-pakke indeholder gode elementer, der kan fremme en sund og levedygtig vindindustri. I den forbindelse fremhæver Dansk Erhverv, at det er glædeligt, at EU-Kommissionen foreslår konkrete initiativer, der vil accelerere udbygningen af vedvarende energi, fremme udbudsdesign så den samlede værdi af vindenergi afspejles samt identificere og holde unfair konkurrence ude af det europæiske vindenergimarked.

Truslen fra bl.a. tredjelandes statsstøttede selskaber er stor. Ved udenlandsk prisdumping af produkter, kan konkurrenceevnen hos den europæiske vindindustri erodere. Det er uacceptabelt.

Skævvridende konkurrence skal adresseres. Der skal sættes ind for at sikre en forsat konkurrence-dygtig europæisk vindindustri, så Europa selv kan producere de vindmøller, der er helt afgørende i fremtidens energisystem.

Dansk Erhverv vil desuden understrege, at Vindenergi-pakken bør blive udformet, så den både understøtter udviklingen af offshore- og onshoresektorerne indenfor vindindustrien. Der er således behov for både landvind- og havvind, hvis EU skal indfri de klima- og energipolitiske ambitioner.

Specifikke bemærkninger

Accelerering af opstilling af nye vedvarende energiprojekter

Udbygningen af vedvarende energi i EU, herunder i Danmark, går i dag alt for langsomt og møder alt for mange juridiske, regulatoriske og bureaukratiske barrierer. Det undergraver klimaomstillingen, forsinker uafhængigheden af russisk energi og bidrager til stigende energipriser, som udfordrer konkurrenceevnen hos europæiske virksomheder og koster borgerne dyrt.

Derfor bakker Dansk Erhverv op om, at Kommissionen lancerer initiativet "Accelerere-RES" til at sikre en hurtig og retvisende implementering af det reviderede VE-direktiv. Digitalisering af medlemslandenes godkendelsesprocesser for nye VE-projekter kan bidrage til hurtigere godkendelsestider. Dansk Erhverv bakker derfor også op om, at visse medlemslande kan finansiere digitaliseringen af deres godkendelsesprocesser via midler fra genopretningsfaciliteten.

Desuden støtter Dansk Erhverv op om, at Kommissionen laver en dedikeret indsats til at sikre, at medlemslandene laver en rettidig og korrekt implementering af det reviderede VE-direktiv. Herunder bør medlemslandene opfordres til at lave detaljerede implementeringsplaner for direktivet. Endelig bakker Dansk Erhverv op om, at der etableres et dedikeret forum til at identificere barrierer for hurtig udrulning af VE. I den forbindelse opfordrer Dansk Erhverv til, at der opsættes procedurer, der sikrer, at Kommissionen løbende følger op på forummets arbejde, så barriererne fjernes.

Det fremgår af meddelelsen, at Kommissionen til november vil overveje, om der skal ske en forlængelse af nødretsforordningen for hurtig godkendelse af VE. Dansk Erhverv opfordrer kraftigt til, at der sker en forlængelse af nødretsforordningen for godkendelse af VE-projekter. En hurtig opstilling af vedvarende energi vil både sætte skub i den grønne omstilling, udfase russisk gas og understøtte vindenergi-branchen med flere projekter på den korte bane.

Dansk Erhverv vil også understrege, at netudbygning, lagring og fleksibilitetsløsninger også bør medtages i arbejdet med hurtigere godkendelsesprocesser for at fremme den grønne omstilling.

Øget transparens omkring medlemslandenes planer for udrulning af VE og afholdelse af udbud

Transparens og vished for, hvornår de næste vindenergi-projekter lanceres i EU, er vigtige elementer til at øge investorinteressen i vind. Dansk Erhverv bakker derfor op om, at der arbejdes for en styrket fælleseuropæisk platform, der giver et overblik over kommende vindauktioner i medlemslandene.

Desuden bakker Dansk Erhverv kraftigt op om, at Kommissionen vil opfordre medlemslandene til at komme med specifikke udmeldinger på, hvor meget vindenergi landene vil opstille i perioden 2024-2026. Dansk Erhverv bakker op om, at medlemslandene forpligter sig på udmeldinger om den årlige udbygningsgrad, idet det øger værdikædens vished for den kommende projektpipeline. Samtidig opfordrer Dansk Erhverv til, at medlemslandene annoncerer deres udbygningsplaner til længere end blot 2026 – fx frem til 2030 eller 2035.

Langsigtet visibilitet er afgørende for, at forsyningskæderne rettidigt kan skalere op i kapacitet og planlægge deres produktion. I forlængelse heraf opfordrer Dansk Erhverv også Kommissionen til at understøtte, at etableringen af vind ikke klumper sig sammen omkring bestemte år – f.eks. 2030. Der er behov for, at vindprojekterne realiseres løbende, så værdikæden omkostningseffektivt kan opretholdes.

Det er derfor også positivt, at Kommissionen ønsker, at medlemslandene skal komme med detaljerede 10-årige udbygningsplaner for vindenergi i landenes opdaterede NECP. Sådanne planer giver ikke kun et overblik for de relevante aktører i vindenergibranchen, men giver også de nationale netselskaber mulighed for at forberede deres udbygning af elnettet, så det passer til den forventede udbygning.

Handleplan for netudbygning

Dansk Erhverv bakker op om, at Kommissionen lancerer en handleplan for tværeuropæisk netudbygning. Handleplanen bør understøtte en hurtig og omkostningseffektiv udbygning af det europæiske elnet, så der kan tilkobles de store mængder vindenergi, der er behov for i omstillingen af EU's energisystem. I forlængelse heraf vil Dansk Erhverv påpege, at handleplanen skal understøtte, at der sker den nødvendige udbygning af europæisk backbone-infrastruktur for både el og brint, samt at det europæiske elmarked opdeles i budzoner, som afspejler de fysiske flaskehalse samtidigt med, at der sikres likviditet i de respektive budzoner.

Det er positivt, at Kommissionens foreslåede handleplan vil fokusere på at udbygge den grænseoverskridende elnetinfrastruktur og fjerne flaskehalse i elnettet. Herudover opfordrer Dansk Erhverv til, at planen får fokus på at strømline godkendelsesprocedurerne for udbygning af elnettet samt identificere, hvor der er ledig i kapacitet i det eksisterende elnet, så kapaciteten kan udnyttes fuldt ud – bl.a. til hurtig opstilling af vindmøller de steder, hvor nettet kan bære det.

For at sikre en fuld indfrielse af Nordsøens vindpotentiale opfordrer Dansk Erhverv regeringen til at arbejde for, at handleplanen for netudbygning adresserer, hvordan udgifter til netudbygning og -forstærkning kan finansieres på tværs af landegrænserne. Det skal sikre, at der opnås en hensigtsmæssig betalingsmodel, hvor de lande, der forbruger elektriciteten fra fremtidens havvindmølleparker i f.eks. Nordsøen, også er dem, der står for finansieringen af de påkrævede netforbindelser.

Endelig bør handleplanen identificere, hvor der er behov for at etablere nye interconnectorer i EU, og planen bør også samtænke, hvordan en fremtidig europæisk brintinfrastruktur bør udfor-

mes, så der opnås et optimalt samspil mellem brint- og elinfrastrukturen. Herudover bør det sikres, at der er en højere udnyttelsesgrad for de eksisterende interconnectorer. I dag er det ikke tilfældet, fx mellem Danmark og Tyskland.

Dansk Erhverv bemærker også, at EU Kommissionen fremhæver PPA'er, som en løsning til at skabe klarere perspektiver for producenter. PPA'er kan både fremme udbygningen af additional vedvarende energi og samtidig være et sundt element i en aktiv risikoafdækning, så der skabes en højere grad af prisstabilitet fx, når netselskaber skal dække nettab. Regeringen kan derfor med fordel se på at åbne mulighederne for, at netselskaber kan købe el til dækning af nettab gennem en transparent PPA på markedsvilkår fremfor at være bundet til at afregne via spotpris, som er tilfældet med de gældende regler i dag.

Forbedrede udbudsdesign

Et ensidigt fokus på maksimering af koncessionsbetaling til staten, øger risikoen for, at vindprojekterne i udbuddene ikke realiseres, eller kun kan realiseres med komponenter og udstyr produceret under vilkår og med en sikkerhed, som vi normalt ikke vil bifalde – slet ikke når det handler om materiale, der er afgørende for vores energiforsyning.

Samtidig udfordrer høje koncessionsbetalinger hele værdikæden, som presses på rentabilitet ved koncessionerne. Det er uholdbart i en situation, hvor den globale konkurrencesituation betyder, at udenlandske statsstøttede vindmølleleverandører udfordrer den europæiske industri med dumpede produkter. Ultimativt er risikoen, at den danske og europæiske produktion af vindmøller ikke kan opretholdes, hvis udbuddene ikke tager højde for, at omkostningerne for vindmølleproduktion er højere end, hvad statsstøttede konkurrenter kan tilbyde. Dansk Erhverv vil derfor stærkt opfordre til, at der arbejdes med modeller med et loft for den evt. statslige betaling til de europæiske medlemslande. F.eks. via et loft over den samlede betaling for hvert udbud – det være sig om, det er en koncessionsbetaling 2-sidet CfD-model eller andet.

Dansk Erhverv støtter derfor også op om, at der foretages et tværeuropæisk serviceeftersyn af de europæiske vindudbud. I den forbindelse støtter Dansk Erhverv, at fremtidige udbud i højere grad afgøres på andre parametre end blot pris. Den samlede værdiskabelse af vindenergi bør således blive vægtet ved afgørelsen af udbud. F.eks. bør elementer som innovation, bæredygtighed og kvalifikationer også vægtes.

Dansk Erhverv støtter også op om, at der ved udbud prisindekseres, så vindere af udbud ikke "straffes" ved høj inflation og stigende omkostninger, der ikke kan overvælttes i prisen, sådan som der har været eksempler på i de seneste år. Eksempler som har betydet milliardstore nedskrivninger for visse havvindsudviklere.

Endelig er Dansk Erhverv positiv over, at Kommissionen vil opstarte en dialog mellem medlemslandene og vindenergibranchen om, hvordan der udformes hensigtsmæssige udbud, som kan føre til maksimal værdi for hele værdikæden og sikre en langsigtet bæredygtig værdikæde for hele Europa.

Cybersikkerhed som vigtigt prækvalifikationskrav i vindenergiudbud

Energisystemet består i stigende grad af mange decentrale produktionsanlæg, og det kræver en mere aktiv styring og balancering. De decentrale produktionsanlæg forudsætter sikre digitale kommunikations- og kontrolsystemer. Sådanne systemer er sårbare overfor cyberangreb.

Den sårbarhed skal adresseres. I dag findes der allerede fælleseuropæisk lovgivning (herunder NIS-direktiverne og Beredskabsforordningen), der stiller krav om en risikobaseret tilgang (inklusive risici af national karakter) til cybersikkerhed i elsektoren. Dansk Erhverv opfordrer til, at Kommissionen og medlemslandene aktivt arbejder for, at den relevante lovgivning implementeres hurtigt og korrekt i medlemslandene. Det skal sikre den kritiske energiinfrastruktur i EU mod angreb fra fjendtlige aktører. Der bør desuden være en forpligtelse til at evaluere de cyberrelaterede risici ved et givent projekt inden nettilslutning.

Foruden at Kommissionen skal arbejde for, at medlemslandene hurtigst muligt implementerer den ovenstående sektorlovgivning for cybersikkerhed, opfordrer Dansk Erhverv til, at der fastsættes prækvalifikationskrav relateret til efterlevelse af NIS 1 og NIS 2-direktiverne i de europæiske vindudbud. Kravene skal understøtte, at både producenter og underleverandører har en risikobaseret tilgang til arbejdet med cybersikkerhed i vindindustrien.

Endelig hilser Dansk Erhverv Kommissionens analyse af cybersikkerhedsrisici for vindenergi velkommen. Analysen bør også afdække, hvordan cybersikkerhedskravene kan opstilles, så de kan indfris omkostningseffektivt og undgå disproportional byrder.

Fælleseuropæisk finansiering til vindenergi sektoren

Med Vindenergi-pakken åbnes der op for at give yderligere støtte til grøn energiteknologi, herunder vindenergi. Kommissionen foreslår, at den fælleseuropæiske støtte skal gives via hhv. EU's Innovationsfond og den Europæiske Investeringsbank (EIB). Dansk Erhverv finder det positivt, at støtten uddeles fra EU's Innovationsfond og EIB, da det alt andet lige sikrer en mere meritbaseret og koordineret tilgang til støtteuddelingen end ved rene nationale støtteordninger.

Herunder finder Dansk Erhverv det positivt, at Kommissionen vil fordoble mængden af finansiering til grønne energiprojekter i EU's Innovationsfond. I den forbindelse påpeger Dansk Erhverv, at det er vigtigt, at regeringen sikrer, at Danmark bliver bedre til at hjemtage midler fra Innovationsfonden fremadrettet.

Dog bemærker Dansk Erhverv, at de fælleseuropæiske ordninger desværre ofte er bureaukratisk tunge at søge. Det kan afholde virksomhederne for at benytte ordningerne. Dansk Erhverv opfordrer derfor til, at Kommissionen strømliner ordningerne og derigennem øge ordningernes afløb. Desuden bemærker Dansk Erhverv, at Kommissionen bør ændre i vægtningen for tildeling af støtte ved EU's Innovationsfonds kommende ansøgningsrunder, så projekter relateret til udvidelse af produktionskapacitet i højere grad også kommer i betragtning.

Mulighed for medlemsstaternes fulde udnyttelse af de lempede statsstøtteregler

Danmark og dansk erhvervsliv står i en ny situation, som kræver nye svar. Hvis Europa skal fastholde en stærk vindindustri, er der også behov for, at vi kommer op i gear.

Men det er afgørende, at løsningerne på udfordringerne er proportionale og målrettede. Vi må ikke forfalde til protektionisme eller involvere os i et løbsk statsstøtteløb, som vi aldrig kan vinde. Derfor opfordrer Dansk Erhverv også til, at Kommissionen arbejder for at sikre, at medlemslandenes brug af statsstøtte bliver så koordineret og så lidt konkurrenceforvridende som mulig.

Desuden opfordrer Dansk Erhverv til, at evt. statsstøtte i videst muligt omfang ydes som skatteundtagelser i stedet for administrativt tunge og bureaukratiske tilskudspuljer.

Dansk Erhverv finder det også positivt, at Kommissionen styrker dialogen med private investorer om at tiltrække investeringer til vindsektoren.

Herudover påpeger Dansk Erhverv, at det bør sikres, at medlemslandene ikke kan anvende statsstøtte til at holde strukturelt usunde virksomheder kørende uden konsekvenser.

Fair og konkurrencedygtige internationale rammevilkår

Den europæiske vindmøllebranche har tydeligt demonstreret, at den er konkurrencedygtig og førende, når den agerer under fair og markedskonforme rammevilkår. Desværre kan vi konstatere, at de markedskonforme rammevilkår i stigende grad bliver udfordret på globalt plan.

Udenlandske statsstøttede vindmølleleverandører udfordrer nemlig den europæiske og amerikanske industri med tilbud, der ikke er markedskonforme. Det er ikke holdbart, hvis vi skal bevare en konkurrencedygtig europæisk vindindustri.

Dansk Erhverv bakker derfor kraftigt op om, at Kommissionen håndhæver reglerne vedr. offentlige udbud, så europæiske udbud ikke forbliver åbne for virksomheder fra lande, hvis offentlige udbud ikke tilsvarende er åbne for europæiske virksomheder. Desuden støtter Dansk Erhverv op om, at Kommissionen arbejder for en styrkelse af reglerne for brug af statslig intervention og statsstøtte i WTO.

Dansk Erhverv finder det meget positivt, at Kommissionen vil intensivere undersøgelserne af, hvorvidt importerede ikke-europæiske vindprodukter har modtaget ulovlig og skævvridende statsstøtte. I forlængelse heraf bakker Dansk Erhverv op om, at defensive handelspolitiske instrumenter bliver aktiveret, hvis det påvises, at produkterne har modtaget skævvridende statsstøtte.

Dansk Erhverv er også positiv over Kommissionens opfordring til, at medlemsstaterne skal tage højde for risikoen for kritisk energiinfrastruktur, når landene implementerer deres screeningsmekanismer for udenlandske investeringer. Det er afgørende, at alle relevante aktører er bevidste om sikkerhedsrisici fra fjendtligt indstillede stater ved udbygningen af vindenergi. EU skal ikke tillade investeringer i energiinfrastruktur fra lande, der grundlæggende ikke vil os det godt. Derfor bakker Dansk Erhverv også op om, at Kommissionen vil udnytte mulighederne under Foreign Direct Investment-reguleringen til at forebygge trusler relateret til sikkerhed og offentlighedens interesse ved investeringer i EU's vindindustri. I forlængelse heraf opfordrer Dansk Erhverv til, at den ny Foreign Subsidy Regulation anvendes og håndhæves af EU. Dansk Erhverv opfordrer samtidig til, at Kommissionen undersøger, hvordan screeningsreguleringerne implementeres omkostningseffektivt, så brancheaktørerne undgår disproportional byrde.

Dansk Erhverv opfordrer samtidig til, at danske og andre EU-landes havvindbud allerede på nuværende tidspunkt tager højde for de sikkerhedsrisici fra fjendtligt indstillede stater, der er i deres energiforsyning.

Endelig bakker Dansk Erhverv op om, at Kommissionen vil igangsætte et arbejde med at fastsætte standarder relateret til f.eks. cirkulær økonomi og bæredygtighed for vindprodukter. I den forbindelse opfordrer Dansk Erhverv til, at branchen inddrages mest muligt i arbejdet med at fastsætte standarderne.

Færdigheder der er nødvendige i vindindustrien

Dansk Erhverv bakker op om, at Kommissionen øger tempoet på at udvikle de såkaldte ”large skills partnerships”, der skal identificere og fremme de rammevilkår, der er nødvendige for at sikre en stærk og kompetent arbejdsstyrke til vindindustrien.

”Wind charter” skal sikre en koordineret fælleseuropæisk tilgang til at styrke vindindustrien

Det er vigtigt, at de europæiske svar til at styrke vindindustrien er koordineret medlemslandene imellem. Derfor støtter Dansk Erhverv varmt op om, at der etableres et såkaldt ”EU wind charter”, der skal sikre en hurtig implementering og koordinering af løsninger til fremme af vindindustrien.

Meddelelse om Europæiske offshore ambitioner for vedvarende energi

Potentialet for havvind er stort i EU. Havvind kan lave den energi, der er nødvendig for at omstille den europæiske elforsyning samt levere grøn el til fremtidens PtX-produktion. I dag går det dog alt for langsomt med at få omsat de politiske ambitioner om udbygning af havvind i de europæiske farvande til konkrete projekter.

Derfor hilser Dansk Erhverv meddelelsen om havvind fra Kommissionen velkommen. Dansk Erhverv finder det positivt, at Kommissionen vil styrke mulighederne for koordinering af udbygning af elnettet ved udbygning af havvind. Hybridprojekter og fremtidens store havvindmølleparker vil kræve, at medlemslandene koordinerer de afledte krav til netforbindelser og kan dele omkostningerne forbundet hermed til de lande, som forbruger elektriciteten fra parkerne.

Opførelsen af havvindmølleprojekter er desværre præget af, at godkendelsesprocesserne er langvarige. For at sikre en hurtig udbygning af havvind, er det afgørende, at godkendelsesprocesserne gøres kortere og mere smidige. Dansk Erhverv støtter derfor op om, at Kommissionen vil understøtte, at medlemslandene kan accelerere deres godkendelsestider af havvindsprojekter, herunder godkendelser ift. nettilslutning og -udbygning.

Dansk Erhverv støtter også op om Kommissionens udmelding om, at den vil understøtte medlemslandenes havmiljøplanlægning ved udbygning af havvind.

Krigen i Ukraine og den skærpede geopolitiske situation stiller nye krav til sikkerhed for vores energiinfrastruktur. Derfor støtter Dansk Erhverv kraftigt op om, at Kommissionen vil facilitere en styrkelse af sikkerheden for EU's havvind og den relaterede infrastruktur. Havområderne skal sikres, så trusler mod havvindmølleparker og kabler minimeres. Samtidig bakker Dansk Erhverv op om, at samarbejdet mellem EU og ligesindede lande omkring håndtering af cybersikkerhedstrusler styrkes.

Dansk Erhverv støtter også op om, at Kommissionen vil styrke forskning og innovation inden for havvindsektoren. I den forbindelse opfordrer Dansk Erhverv til, at Kommissionen og medlemslandene går i dialog med branchen om, hvordan dette bedst kan ske.

Endelig bakker Dansk Erhverv op om, at Kommissionen vil igangsætte initiativer til at sikre en fremtidssikret infrastruktur for den samlede værdikæde for havvind. Herunder ved at se på, hvordan de europæiske havne kan blive klar til den store udskibning af havvind, der vil ske i fremtiden og ved at diversificere importen af såkaldte kritiske råstoffer. Endelig er det positivt, at Kommissionen vil se på, hvordan den europæiske arbejdsstyrkes kompetencer kan blive klar til udrulningen af fremtidens havvind via Net Zero Industry Act.

Med venlig hilsen,

Esben Thietje Mortensen
Fagchef for energi